

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Toma Nadejda,

Judecători - Cobzac Elena, Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir și Alerguș Constantin

juducând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către reprezentantul Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria și de avocatul Răileanu Petru în numele lui XXXXXX, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2017, în cauza penală privindu-l pe

*Ciurac Vasile xxx născut la xxxxxx,
originar și domiciliat în mun. Chișinău,
str. xxxxx.*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 21.04.2016 – 15.11.2016 (prima instanță);
2. 02.05.2017 – 31.05.2017 (instanța de apel);
3. 14.03.2018 – 15.05.2018 (instanța de recurs ordinar)

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 15 noiembrie 2016, Ciurac Vasile a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, art. 145 alin. (2), lit. j), m) Cod penal, fiind liberat de pedeapsa penală în temeiul art. 23 alin. (2) Cod penal, iar în baza art. 99 lit. b) Cod penal, s-a aplicat în privința lui Ciurac Vasile, măsura de constrângere cu caracter medical - internarea în instituție psihiatrică-instituția Medico-sanitară Publică Spitalul Clinic de Psihiatrie mun. Chișinău a Ministerului Sănătății a Republicii Moldova, pentru tratament prin constrângere cu supraveghere riguroasă.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de procurorul în Procuratura Botanica, mun. Chișinău, Balan Galina, în interesele părții vătămate Cheptine Maria și s-a încasat din contul lui Ciurac Vasile în beneficiul lui Cheptine Maria prejudiciul moral în sumă de 120 000 lei, în rest cerința privind repararea prejudiciului moral a fost respinsă ca fiind nefondată, iar acțiunea civilă în partea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

Prin aceeași sentință, acțiunea civilă înaintată de procurorul în Procuratura Botanica, mun. Chișinău, Balan Galina, în interesele statului, a fost admisă integral, fiind dispusă încasarea din contul lui Ciurac Vasile în beneficiul statului, cheltuielile suportate pentru escortarea lui Ciurac Vasile din Federația Rusă în mărime de 42632,08 lei.

Prin încheierea judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 27.12.2016, s-a dispus înlăturarea omisiunii din dispozitivul sentinței judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 15.11.2016, fiind dispusă introducerea după alineatul 7 din dispozitivul sentinței a unui nou aliniat, după cum urmează: cheltuielile de judecată în mărime totală de 10504,20 lei în legătură cu efectuarea expertizelor psihiatrico-legale, solicitate de către acuzatorul de stat spre încasare de la Ciurac Vasile în beneficiul statului, prin prisma art. 227-229, art. 143 Cod de procedură penală, s-a dispus a fi trecute în contul statului.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, la data de 23.04.2004, aproximativ la orele 07:20 min, Ciurac Vasile aflându-se în scara blocului nr. xx, situat pe str. Independenței, mun. Chișinău, având intenția omorului lui Cheptine Maria, a lovit-o pe aceasta din spate cu un topor în cap, pe care l-a pregătit prealabil pentru realizarea acestui scop, apoi de nenumărate ori a lovit-o cu același topor în diferite regiuni ale capului, însă din motivul că a ieșit soțul victimei, Cheptine Ștefan, care a oprit acțiunile lui Ciurac Vasile, acesta nu și-a realizat intenția până la capăt, iar din cauza loviturilor aplicate, conform raportului de expertiză nr.1115 D din 07.05.2004, părții vătămate, Cheptine Maria, i-au fost provocate leziuni corporale grave, exprimate prin traumatism asociat sub formă de plagă tăiată, penetrată a globului ocular drept cu evulsia parțială a tunicilor interne corpului ciliar, cu hemoftalm total, care a adus la pierderea vederii la ochiul drept; traumă craniu-cerebrală deschisă, contuzie cerebrală gr. 1, plagă înfundată cu deplasare endocraniană, plagă tăiată a antebrațului stâng; plăgi tăiate a sprincenei și pleoapelor ochiului drept, plăgi a feței, care au fost produse în urma loviturilor de topor în termenul indicat și au provocat orbirea completă la un ochi care a dus la pierderea stabilă a capacității de muncă în volum de 35%.

Astfel, instanța de fond a constatat că prin acțiunile sale intenționate, Ciurac Vasile a comis infracțiunea prevăzută de art. 27, art. 145 alin. (2), lit. j), m) Cod penal, individualizată prin *„tentativă de omor intenționat, comisă cu o deosebită cruzime, prin mijloace periculoase pentru viața sau sănătatea mai multor persoane, care din motive independente de voința acestuia nu și-a produs efectul”*.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Botanica, mun. Chișinău, s-a dispus aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical, cauza penală în privința lui Ciurac Vasile, fiind expediată în adresa Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, pentru aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical cu supraveghere riguroasă în cadrul Instituției medico-sanitare Publice Spitalul Clinic de Psihiatrie al MS RM.

3. Sentința menționată a fost atacată cu *apel* de către reprezentantul Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria în numele lui Ciurac Vasile prin care a solicitat casarea parțială a sentinței judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 15.11.2016, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, privind respingerea acțiunii civile înaintate de către procuror în interesele părții vătămate Cheptine Maria.

În susținerea apelului declarat reprezentantul Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria a invocat, drept motiv faptul că instanța de fond nu a ținut cont de faptul că Ciurac Vasile este o persoană iresponsabilă, nu dispune de careva bunuri sau mijloace bănești și nici măcar nu are pensie, având vârsta de 69 de ani, care potrivit concluziei expertizei psihiatrice, suferă de o boală mentală/schizofrenie nediferențiată, iar art. 51 din Constituție, proclamă persoanelor cu handicap dreptul de a

beneficia de protecție specială, astfel că soluția instanței de fond în partea soluționării acțiunii civile, nu se potrivește cu situația materială reală și starea de sănătate a acestuia.

3.1 La data de 12.01.2017, partea vătămată Cheptine Maria de asemenea a declarat apel, solicitând repunerea în termen a apelului datorită faptului că sentința motivată a fost pronunțată la data de 27.12.2016, casarea parțială a sentinței judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 15.11.2016, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în partea soluționării acțiunii civile, cu admiterea integrală a acesteia și încasarea din contul lui Ciurac Vasile a prejudiciului moral în mărime de 500 000 lei.

Întru susținerea apelului declarat, partea vătămată Cheptine Maria a invocat faptul că urmare a acțiunilor lui Ciurac Vasile a suferit mai multe intervenții chirurgicale, precum coaserea a șase răni cu tăișul toporului în regiunea capului, feței, sprânceana dreaptă, ochi, nas, buză, mână și piept, ulterior i-a fost înlăturat ochiul, circumstanță, care i-a transformat viața în calvar, zilnic întâmpinând dificultăți.

Pătimita invocă că datorită faptului că are o cicatrice mare care se întinde pe toată fața, creându-i un disconfort, astfel viața sa socială fiind nimicită, deoarece nu poate merge nici la mama sa, nici la o sărbătoare, din motiv că atrage privirile oamenilor din jur, fiind nevoită să poarte ochelari de soare din cauza ochiului deformat.

În viziunea părții vătămate, prejudiciul moral încasat de către instanță este mult prea mic, deoarece în urma infracțiunii comise, ea s-a îmbolnăvit de hepatită, deoarece toporul era murdar, la moment suferă de diabet zaharat și are regulat crize de tensiune, astfel practic toată săptămâna este nevoită să se adreseze la un medic, totodată în fiecare an este nevoită să se adreseze la medic, pentru a trece cure de lecuire, suferind de dureri de cap, care de asemenea sunt urmări ale traumei.

Astfel, pătimita menționează că urmările acțiunilor lui Ciurac Vasile nu s-au finisat, deoarece ele persistă și psihologic este cu starea morală la pământ, cu atât mai mult pe perioada de 12 ani când nu a cunoscut unde se află Ciurac Vasile, a trăit cu frica că acesta se poate întoarce și să își ducă la bun sfârșit acțiunile criminale, motive pentru care consideră că suma de 500 000 lei nu este una exagerată pentru suferințele pe care le-a suportat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2017 au fost respinse ca nefondate apelurile reprezentantului legal al Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria în numele lui Ciurac Vasile și al părții vătămate Cheptine Maria, și menținută fără modificări sentința judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 15.11.2016, în cauza penală privindu-l pe Ciurac Vasile, de comiterea faptei prejudiciabile prevăzute de art. 27, art. 145 alin. (2), lit. j), m) Cod penal.

4.1 În motivarea soluției adoptate instanța de apel a considerat, că la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că Ciurac Vasile a săvârșit fapta prejudiciabilă prevăzută la art. 27, art. 145 alin. (2), lit. j), m) Cod penal, individualizată prin „*tentativă de omor intenționat, comisă cu o deosebită cruzime, prin mijloace periculoase pentru viața sau sănătatea mai multor persoane, care din motive independente de voința acestuia nu și-a produs efectul*”, în stare de iresponsabilitate.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și

veridicității lor, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

În acest sens, instanța de apel a conchis că vinovăția lui Ciurac Vasile în săvârșirea infracțiunii incriminate, a fost confirmată prin declarațiile părții vătămate Cheptine Maria (f. d. 32-33 Vol. III); declarațiile martorului Glavcea (Cheptine) Tatiana (f. d. 34-35 Vol. III); declarațiile martorului Cheptine Ștefan (f. d. 36-37 Vol. III); declarațiile martorului Corai Nina (f. d. 38-39 Vol. III); declarațiile martorului Ciurac Maria (f. d. 40 Vol. III); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 23.04.2004 (f. d. 18 Vol. I); raportul de expertiză nr.1115 D din 06.05.2004 (f. d. 55 Vol. I); raportul de expertiză psihiatrico-psihologică legală staționară nr.13s-2016 din 22.03.2016 (f. d. 169-171 Vol. II); raportul de expertiză psihiatrico-legală staționară nr.76 sn-2016 din 16.09.2016 (f. d. 149-152 Vol. II); declarațiile medicului-expert Negruță Veronica (f. d. 46-47 Vol. III); declarațiile medicului-expert Cazacu Vasile (f. d. 42-45 Vol. III).

Totodată, instanța de apel a reținut ca fiind corectă concluzia instanței de fond privind liberarea lui Ciurac Vasile de pedeapsa penală și aplicarea în privința ultimului a măsurii de constrângere cu caracter medical, internarea în instituție psihiatrică-instituția Medico-sanitară Publică Spitalul Clinic de Psihiatrie mun. Chișinău a Ministerului Sănătății a Republicii Moldova, pentru tratament prin constrângere cu supraveghere riguroasă. Or, conform raportului de expertiză psihiatrico-psihologică legală staționară nr. 13s-2016 din 22.03.2016, comisia de experți a constatat că Ciurac Vasile suferă de maladie psihică cronică și evolutivă (Schizofrenie nediferențiată. Defect mixt.) Totodată, comisia de experți a fost în imposibilitate de a se pronunța asupra discernământului psihic în perioada comiterii infracțiunii. Însă, la momentul actual conform stării sale psihice, starea de defect schizofren, Ciurac Vasile nu este în stare să înțeleagă caracterul faptei săvârșite și să depună declarații, el nu prezintă un pericol iminent pentru societate, însă comisia de experți a pledat pentru aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical, în sensul de a fi îndreptat la tratament pe baze generale în Spitalul de Psihiatrie IMSP SCP.

De asemenea, conform concluziilor raportului de expertiză psihiatrico-legală staționară nr.76 sn-2016 din 16.09.2016, comisia de experți a constatat că cet. Ciurac Vasile suferă de maladie psihică cronică și evolutivă „Schizofrenie nediferențiată. Defect mixt”, fapt care este confirmat prin datele despre debutul neidentificat și neobiectivizat al maladiei, care s-a declanșat în timpul cât el a lipsit din socium, din anturajul familial (s-a aflat în căutare, în afara hotarelor RM în decurs de 11 ani), dar și prin prisma lipsei de acte medicale din perioada respectivă, maladie cu evoluție malignă și progredientă, care au condiționat dezadaptarea socială totală a examinatului, iar după comiterea unei alte fapte social periculoase, soldat cu decesul victimei, s-a impus îndreptarea ulterioară la tratament prin constrângere în decurs de 8 ani în instituția psihiatrică specializată din or. Oriol, Rusia (cronologic după comiterea tentativei de omor, anchetat în prezentul dosar penal). Diagnosticul se confirmă și prin datele examenului psihiatric clinic curent, care a depistat la el dereglări cantitative și calitative ale gândirii ca incoerență, rezoniere, neologisme specifice, idei delirante reziduale, dar impenetrabile prin contraargumentare și inabordabile prin confruntare, cât și inadecvare emoțională cu îngustarea arcului de interese, refuz alimentar, lipsa de conștientizare a bolii, și a necesității tratamentului, dar și a faptelor cu caracter de pericolozitate socială sporită, comise repetat. Luând în considerație faptul, că comisia de experți nu dispune

de date concludente despre starea psihică a expertizatului la perioada premergătoare, cât și la data comiterii infracțiunii de care este învinuit (23.04.2004), fiind în imposibilitate de colectarea a astfel de date din motive obiective, independente de anchetă și experți, comisia de psihiatri, experți-judiciari, este în imposibilitate de a se pronunța cu certitudine asupra discernământul psihic în perioada respectivă (2004), el apărând în supravegherea psihiatrilor pentru expertizare după o dispariție considerabilă ca durată - 12 ani de la momentul consumării faptei cu conținut infracțional. La momentul actual, conform stării sale psihice, numitul Ciurac Vasile nu este în stare să înțeleagă caracterul faptei săvârșite, să conștientizeze efectele unei eventuale pedepse penale și nu este apt să depună declarații. Conform stării psihice în prezent, manifestă prin starea unui defect mixt în cadrul schizofreniei, cu lipsa conștiinței bolii, dar și lipsa atitudinii critice vis-a-vis de faptele social periculoase săvârșite în mod repetat, soldate cu consecințe grave pentru victime, comise în stare de iresponsabilitate, dar și potențialul minim de resocializare, el având un statut social precar, nefavorabil, fără loc permanent de trai, fără familie de nucleu, fără tutore legal, în atare condiții comisia de experți pledează pentru aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical, în sensul de a fi îndreptat la tratament prin constrângere cu internarea în instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă - în spitalul clinic de psihiatrie IMSP SCP, iar tratamentul prin constrângere recomandat de comisia de experți este efectuat în exclusivitate în condiții de staționar în secția specializată pentru efectuarea tratamentului prin constrângere cu supraveghere riguroasă - secția nr.13 a IMSP Spitalul clinic de psihiatrie.

Cât privește solicitările apelanților la capitolul micșorării cuantumului prejudiciului moral, cât și majorării acestuia, instanța de apel a menționat, că concluzia instanței de fond, la acest capitol corespunde stării de fapt a lucrurilor și corespunzătoare nemijlocit criteriilor de evaluare a cuantumului prejudiciului, considerând pe deplin justificată soluția instanței de fond privind încasarea din contul lui Ciurac Vasile în beneficiul pătimitei Cheptine Maria, a prejudiciului moral în cuantumul de 120 000 lei, astfel că în viziunea instanței de apel această sumă este pe deplin justificată, întemeiată și proporțională suferințelor morale suportate de către partea vătămată.

Mai mult ca atât, Colegiul Penal a menționat că, deși partea vătămată Cheptine Maria a invocat faptul că a suportat cheltuieli de tratament medical, precum și necesitatea de a trece în continuare tratamente medicale, prin sentința contestată la caz, a fost admisă în principiu acțiunea civilă în latură materială, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța de judecată în ordinea acțiunii civile, astfel că partea vătămată este în drept să se adreseze în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată, în vederea recompensării prejudiciului material cauzat prin fapta prejudiciabilă comisă.

În ce privește solicitarea reprezentantului Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria, vizând reducerea cuantumului prejudiciului moral, instanța de apel a remarcat, că în cazul dat cuantumul dispus spre încasare de către instanță este proporțional faptei comise de către acesta, cu atât mai mult imposibilitatea de executare a sentinței în această latură nu trage în cele din urmă necesitatea reducerii cuantumului și cu atât mai mult respingerea acțiunii.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu *recurs ordinar* la data de 31.07.2017 de către reprezentantul Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria și la data de 06.11.2017 de către avocatul Răileanu Petru în numele inculpatului Ciurac Vasile.

5.1 În motivarea cererii de recurs, reprezentantul Autorității Tutelare a indicat, că nu este de acord cu decizia/sentința instanțelor în partea admiterii parțiale a acțiunii civile în interesele părții vătămate prin care s-a dispus încasarea prejudiciului moral din contul lui Ciurac Vasile în beneficiul lui Cheptene Măria sumei 120 000 lei și admiterii integrale a acțiunii în interesele statului a cheltuielilor suportate pentru escortarea lui Ciurac Vasile din Federația Rusă în mărime de 42632,08 lei.

Consideră recurentul că, la stabilirea încasării din contul inculpatului a sumei de 120000 lei prejudiciu moral, instanțele n-au ținut cont de faptul, că Ciurac V. este persoană iresponsabilă nu dispune de careva bunuri sau mijloace bănești, neavând nici pensie și are vârsta de 69 ani.

Menționează recurentul că, la stabilirea cuantumului încasării din contul inculpatului a sumei în mărime de 42632,08 lei cheltuieli pentru escortare, instanțele n-au ținut cont de faptul că procurorul n-a prezentat probe care justifică cheltuielile. La dosar este prezent un certificat prezentat de Direcția finanțe a IGP prin care se confirmă că pentru extrădarea din Federația Rusă a 2 persoane s-a cheltuit suma de 85264,19 lei. Instanța de fond simplu a divizat la 2 aceste cheltuieli, fără a avea probe care au fost în realitate cheltuielile pentru fiecare persoană în parte, n-a ținut cont de unde concret au fost escortate fiecare persoană în parte (distanța în particular de aflare a acestora în Federația Rusă...).

Solicită recurentul admiterea recursului, casarea deciziei, emiterea unei noi hotărâri prin care să fie redus cuantumul prejudiciului moral încasat de la Ciurac V. în beneficiul părții vătămate Cheptene Măria și cheltuieli suportate pentru escortarea lui Ciurac Vasile din Federația Rusă în mărime de 42632,08 lei.

5.2 În recursul său avocatul în numele lui Ciurac V. a indicat, că atât sentința judecătoreiei Botanica, mun. Chișinău din 15.11.2016 cât și decizia Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău din 31.05.2017 ce se referă la admiterea acțiunii civile înaintată de procurorul în Procuratura Botanica, mun. Chișinău, Bălan Galina sunt neîntemeiate, care urmează a fi casate parțial cu respingerea integrală a acțiunii civile înaintată de procurorul în Procuratura Botanica, mun. Chișinău, Bălan Galina ca fiind neîntemeiate.

Astfel, indică apărarea, că acțiunea civilă urma fi înaintată față de tutorele d-lui Ciurac Vasile - persoanei lipsite de capacitate de exercițiu. De asemenea instanța de judecată urma să constate dacă tutorele sau autorul prejudiciului dispune de mijloace suficiente pentru repararea prejudiciului, și după aceasta să decidă încasarea prejudiciului material sau moral, invocând prevederile art. 1408 Cod civil.

Reieșind din cele expuse mai sus consideră că acțiunea civilă înaintată de procurorul în Procuratura Botanica, mun. Chișinău, Bălan Galina este vădit neîntemeiată.

Solicită apărătorul, Răileanu Petru, repunerea în termen a recursului luând în considerație faptul că, decizia Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău din 31.05.2017 a fost expediată la 21.10.2017, sunt temeuri suficiente pentru repunerea recursului în termen.

6. La recursul ordinar, declarat de către reprezentantul Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹ Cod procedură penală, avocatul Răileanu Petru în numele lui Ciurac Vasile, a depus referință, considerând că recursul este unul legal și întemeiat, care urmează a fi admis, indicând că soluția adoptată de instanțe cu privire la acțiunile civile nu se potrivește cu situația materială reală și starea de sănătate a acestuia.

7. *Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit conchide că, recursul avocatului Răileanu Petru în numele inculpatului Ciurac Vasile urmează a fi respins ca inadmisibil, iar recursul reprezentantului Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria urmează a fi admis, casată parțial sentința instanței de fond și decizia instanței de apel, în partea încasării cheltuielilor suportate pentru escortarea lui Ciurac Vasile din Federația Rusă rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri din următoarele considerente.*

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei ținând seama, după caz, de opinia părților expusă în referință ori în ședință, dacă au participat la ea, și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând recursul declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia.

7.1 Referitor la recursul avocatului Răileanu Petru în numele inculpatului Ciurac Vasile.

Din conținutul articolului 230 alin.(2) Cod de procedură penală rezultă, că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Această prevedere legală are caracter de garanție egală pentru părțile din proces, fiind impusă obligația îndeplinirii în termen a actelor procedurale, sub sancțiunea decăderii din acest drept procesual.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, recursul împotriva deciziilor pronunțate de instanțele de apel se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Termenul legal de declarare a recursului este prevăzut prin normă imperativă – articolul 422 Cod de procedură penală, astfel, titularul poate să promoveze această cale de atac numai în interiorul intervalului de timp stabilit de lege.

În speță se constată, că recurentul, avocatul Răileanu Petru, nu s-a conformat prevederilor legale și a declarat recurs ordinar peste termen.

După cum rezultă din materialele dosarului, cauza penală a fost judecată în ordine de apel cu participarea procurorului, a părții vătămate, a medicului psihiatru, a reprezentantului legal al inculpatului și a avocatului acestuia, Răilean Petru.

Dispozitivul deciziei a fost pronunțat la 31 mai 2017, iar decizia motivată la 28 iunie 2017. Potrivit procesului verbal al ședinței de judecată din 31 mai 2017 la pronunțarea dispozitivului deciziei au fost prezenți toți participanții la proces fiind stabilită pronunțarea motivată a deciziei pentru data de 28 iunie 2017(f. d. 124-128).

Colegiul penal reține, că decizia motivată a instanței de apel în speța dată a fost pronunțată public la data de 28 iunie 2017, avocatul Răileanu Petru în interesele inculpatului a depus recurs la data de 06 noiembrie 2017, peste termenul prevăzut de lege, de atac adică peste aproximativ 4 luni jumate, contrar prevederilor art. 422 Cod de procedură penală.

Astfel, se reține, că avocatul Răileanu Petru în interesele lui Ciurac V. a fost prezent la examinarea cauzei la data de 31.05.2017 fiind anunțată întrerupere pentru data de 28.06.2017 pentru pronunțarea decizii motivate la care avocatul, fiind înștiințat legal, cât și prin plasarea ședinței de judecată pe pagina web a instanței de judecată, care este publică și accesibilă, în ședința de judecată nu s-a prezentat nu a informat instanța despre motivele neprezenței, astfel instanța de apel a pronunțat decizia în lipsa acestuia.

Potrivit recursului declarat avocatul n-a indicat careva motive plauzibile din care ar rezulta că întârzierea declarării recursului este motivată sau că a fost în imposibilitate de a declara recursul în termenul legal, indicând că decizia i-a fost expediată la data de 21.10.2017, argumentele fiind irelevante, or, decizia se plasează pe pagina web a instanței de judecată, care este publică și accesibilă.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul penal lărgit reține că, în cauza deferită judecării, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, respectiv argumentele aduse de acesta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută din dreptul de a exercita această cale de atac.

Pentru cele ce preced, Colegiul penal statuează asupra soluției de inadmisibilitate a recursului ordinar declarat de avocatul Răileanu Petru în interesele inculpatului, din motivul tardivității acestuia.

7.2 Referitor la recursul declarat de către reprezentantul Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria în numele lui Ciurac V..

În drept, soluția instanței de recurs se fundamentează pe prevederile stipulate în art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căroră judecând recursul instanța de recurs este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârii atacate și cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, când eroarea de drept comisă poate fi corectată de la această etapă a procedurilor, fără a-i fi agravată situația inculpatului.

În esență, reieșind din conținutul cererii de recurs declarate de reprezentantul Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria, Colegiul penal lărgit constată că recurentul pledează pentru casarea hotărârilor, dat fiind faptul că instanța în opinia sa a admis eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, adică hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Critica reprezentantului Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria expusă în cererea de recurs se referă la faptul admiterii parțiale a acțiunii civile în interesele părții vătămate prin care s-a dispus încasarea prejudiciului moral din contul lui Ciurac Vasile în beneficiul lui Cheptine Maria sumei 120000 lei și admiterii

integrale a acțiunii în interesele statului a cheltuielilor suportate pentru escortarea lui Ciurac Vasile din Federația Rusă în mărime de 42632,081ei.

Lecturând textul deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit constată, că decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată, în legătură cu ce nu se constată prezența temeiului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7.3. În ce privește acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral din contul lui Ciurac Vasile în beneficiul lui Cheptine Maria sumei 12000 lei, Colegiul penal lărgit consideră nefondată revendicarea recurentului în partea micșorării cuantumului prejudiciului moral în mărime de 12000 lei încasat din contul lui Ciurac Vasile în beneficiul lui Cheptine Maria. Or, atât instanța de fond cât și cea de apel au ținut cont la acest capitol de toate împrejurările și nemijlocit suferințele enorme la care a fost supusă partea vătămată, urmare a tentativei de omor asupra sa, așa fiind reiterabil că în cazul de față Ciurac Vasile a comis fapta prejudiciabilă neconștientizând pericolul real al acțiunilor comise, cât și urmările prejudiciabile suportate, iar cuantumul dispus spre încasare de către instanță este proporțional faptei comise de către acesta, cu atât mai mult imposibilitatea de executare a sentinței în această latură nu trage în cele din urmă necesitatea reducerii cuantumului și cu atât mai mult respingerea acțiunii.

Respectiv, corect instanța de apel a considerat pe deplin justificată soluția instanței de fond privind încasarea din contul lui Ciurac Vasile în beneficiul părții vătămate Cheptine Maria, a prejudiciului moral în cuantumul de 120 000 lei, astfel că în viziunea instanței această sumă este pe deplin justificată, întemeiată și proporțională suferințelor morale suportate de către partea vătămată. Soluția dată este corectă și se menține integral de instanța de recurs.

În ce privește admiterea integrală a acțiunii privind încasarea în contul statului a cheltuielilor suportate pentru escortarea lui Ciurac Vasile din Federația Rusă, Colegiul penal lărgit consideră întemeiată solicitarea recurentului în această parte și consemnează că sentința și decizia urmează a fi casate parțial, anume în partea ce se referă la dispunerea încasării din contul lui Ciurac V. în beneficiul statului a sumei de 42632,08 lei, cheltuieli suportate pentru extrădarea acestuia, rejudecând cauza în această parte și lăsând fără soluționare acțiunea civilă înaintată de procurorul în Procuratura Botanică, mun. Chișinău, Balan Galina, în interesele statului, ținând cont de prevederile art. 498-499 Cod procedură penală.

Astfel, potrivit prevederilor art. 499 Cod procedură penală *„Dacă consideră dovedit faptul că persoana în cauză a săvârșit o faptă prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, în stare de iresponsabilitate sau că această persoană, după ce a săvârșit infracțiunea, s-a îmbolnăvit de o boală psihică cronică, care o face să nu-și dea seama de acțiunile sale sau să nu le poată dirija, instanța de judecată adoptă, conform art. 23 din [Codul penal](#), fie o sentință de absolvire a acestei persoane de pedeapsă sau, după caz, de răspundere penală, fie de liberare de pedeapsă și de aplicare față de ea a unor măsuri de constrângere cu caracter medical, indicând care anume din ele trebuie aplicată, sau o sentință de încetare a procesului și de neaplicare a unor astfel de măsuri în cazurile când, prin caracterul faptei săvârșite și starea sănătății sale, persoana nu prezintă pericol pentru societate și nu are nevoie de tratament forțat. În astfel de cazuri, instanța anunță despre bolnav organele de ocrotire a sănătății”*.

Potrivit art. 498 alin. (3) Cod de procedură penală „la adoptarea sentinței privind aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical, instanța, de asemenea, soluționează și chestiunile prevăzute în art. 385 alin. (1) pct.10) -13) și 15) CPP al RM”.

Conform normei art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, „la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare”.

La acest capitol instanța de recurs relevă că, la caz a fost adoptată o sentință privind aplicarea în privința lui Ciurac V. a măsurii de constrângere cu caracter medical iar, în conformitate cu prevederile art.498-499 Cod de procedură penală, instanța nu urma să se expună asupra solicitării procurorului privind încasarea din contul lui Ciurac Vasile în beneficiul statului, a cheltuielilor suportate pentru escortarea acestuia din Federația Rusă în mărime de 42632,08 lei, cerință care urma a fi lăsată fără soluționare. Or, legea procesual penală nu prevede posibilitatea instanței de a soluționa chestiunea prevăzută la art.385 al.1 pct.14 Cod de procedură penală la adoptarea sentinței privind aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical.

În temeiul împrejurărilor enunțate, se impune admiterea recursului, casarea parțială a hotărârilor contestate, cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri în aspectul enunțat supra. În rest, hotărârile contestate urmează a fi menținute.

Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), și pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Respinge, ca fiind inadmisibil, recursul, avocatului Răileanu Petru în numele lui *Ciurac Vasile xxxx*

Admite recursul reprezentantului Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria, casează parțial sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 15 noiembrie 2016 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2017, în partea încasării cheltuielilor suportate pentru escortarea lui Ciurac Vasile din Federația Rusă, rejudecă cauza în această parte, pronunțând următoarea hotărâre:

Lasă fără soluționare acțiunea civilă înaintată de procurorul în Procuratura Botanica, mun. Chișinău, Balan Galina, în interesele statului, privind încasarea din contul lui Ciurac Vasile în beneficiul statului a cheltuielilor suportate pentru escortarea lui Ciurac Vasile din Federația Rusă în mărime de 42632,08 lei.

În rest prevederile hotărârilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 15 iunie 2018.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Cobzac Elena

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

(Dispozitiv)

15 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Toma Nadejda,

Judecători - Cobzac Elena, Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir și Alerguș Constantin

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către reprezentantul Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria și de avocatul Răileanu Petru în numele lui Ciurac Vasile, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2017, în cauza penală privindu-l pe

Ciurac Vasile Vasile, născut la 15 octombrie 1948, originar și domiciliat în mun. Chișinău, str. Independenței 18 ap. 13.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 21.04.2016 – 15.11.2016 (prima instanță);

2. 02.05.2017 – 31.05.2017 (instanța de apel);

3. 14.03.2018 – 15.05.2018 (instanța de recurs ordinar);

Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), și pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Respinge, ca fiind inadmisibil, recursul, avocatului Răileanu Petru în numele lui *Ciurac Vasile Vasile*.

Admite recursul reprezentantului Autorității Tutelare, Pretura sect. Botanica – Lupașcu Maria, casează parțial sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 15 noiembrie 2016 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2017, în partea încasării cheltuielilor suportate pentru escortarea lui Ciurac Vasile din Federația Rusă, rejudecă cauza în această parte, pronunțând următoarea hotărâre:

Lasă fără soluționare acțiunea civilă înaintată de procurorul în Procuratura Botanica, mun. Chișinău, Balan Galina, în interesele statului, privind încasarea din

contul lui Ciurac Vasile în beneficiul statului a cheltuielilor suportate pentru escortarea lui Ciurac Vasile din Federația Rusă în mărime de 42632,08 lei.

În rest prevederile hotărârilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 15 iunie 2018.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Cobzac Elena

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir